

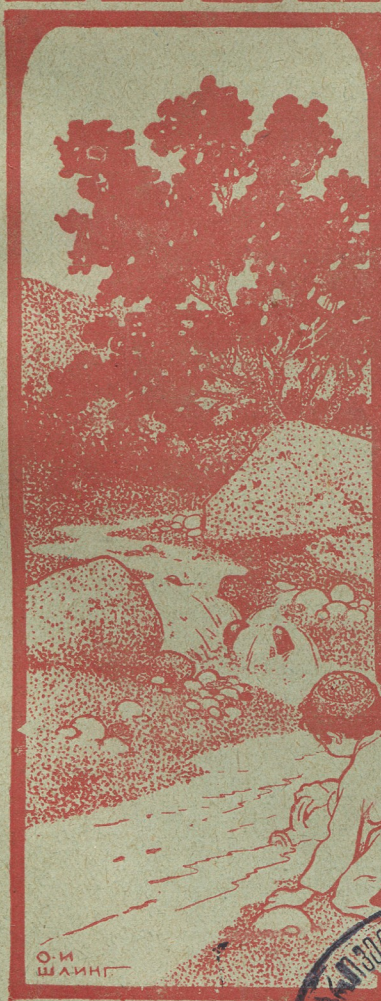


1919

საბავშვო ჟურნალი

საბავშვო
შუბრდალი

მხიარული წამოგანთავთვის



ნოემბერი
№ 22

მეცნიერება

საქართველოს მეცნიერებათა
აკადემიის გამომცემი

№ 22,

ნოემბერი, 1912 წ.

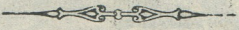


მ მ ი ე რ ნ ი.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემი

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I — მშიერნი, — სურათი	1
II — თაგუნა, — ლექსი შიო მღვიმელის	3
III — ნაწნავი, — დავ. კილოსანიძის	5
IV — ხარბლის ნაამბობი, — ნინო გოგნიასვიფის	10
V — წითელი ყვავილი, — სამ მოქმედებანი კომედია, — კლავ- დია ლუკასევიჩის — (გადმოკეთ.) ან. ახალშენიშვილისგან	14
VI — იგავი, — (თარგმ.) ილ. ჭრეჭაშვილის	21
VII — გასართობი: ლანდები, ლოგოგრიფი, რებუსი და აღსნა	23



ი მ ბ ე ი მ ნ



თ ა გ უ ნ ა .



ამთრის ჰირმა მოატანა,
ქარმაც დაჭკრა, დაუბერა;
შეშითა და კუნძ-ჯირკვევით
გახაღეს უველგან კერა.

თაგუნას-კი სამთრის მოსვლა
სწვასსავით არ ესწვასფერა:

თვალ-ვიწრო და გულით ხარბმა
ადრე მოიუველასფერა.

სხვის ნაშრომი ავასაკმა
სოროებში ძალვით ზიდა;
ბევრის უანა გააფუჭა,
ბევრის ცოდო აიკიდა.

განა მარტო თავთავი აქვს,—
ულავია ბლომად თხილი,
არც კაკალი დაიწუნა,
თუ სამ გაჭკრა ნემსა კბილი.

ახლა ფუღუროშია ზის
და იქიდან იუურება;

იმისთვის სულ ერთი არის—

ცა გრგვინავს თუ იბურება.

აღარაფრის ეშინიან:

არც თოვლის და არც ნაძექერის,

ჩაფუთნული, ჩაკუჭნული,

თავის წრეწუნებთან მღერის.

ქურდ-ბაცაცა მუქთა სოროს

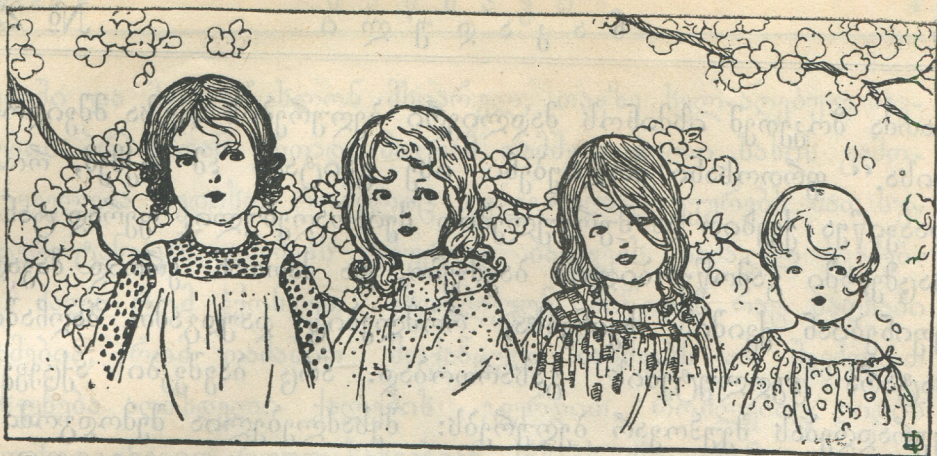
დიდებული შეჭყევა მადა...

„ცა ქუდად არ მიაჩნია

დედამიწა ქალამნადა!..“

მ. მღვიმელი.





ნ ა ვ ნ ა ვ ი .

I



დგა ღვინობისთვის მზიანი დღე. ქალაქის ბაღიას დაჭკარგოდა თავისი მრავალ-ფეროვანი შემოდგომის სამოსელი, თითქოს იბუსებოდა და სცდილობდა დამალოდა ცნობის მოუვარე მეთვალყურე გაძღვებს, რომელნიც ძღუძარედ მიჰქეუბოდნენ მთის წყაროსავით ცელქ და უდარდელ ბავშვებს. ზატარა ცელქები სცდილობენ რაც შეიძლება მეტი ისინამოვნონ, რადგანაც ამგვარი დღე ღვინობისთვის იშვიათია: უკვე ახლოვდება შეუბრალებელი ზამთარი, როდესაც ისინი ძალვით ამვრებიან ფანჯარასთან და იქიდან დაიწეებენ. ცქერას მიძინდველ და ჟრიაშულიან ქუჩაში, — სწორედ ისე, როგორც ზღარბი იცქირება ეკლიან საფარის ქვეშიდან. მათი ტიკტიკის წმინდა, წკრიალა ხმა თითქმის არაფრით არ განირჩევა ბელურების დაჟინებულ ჟივილ-ხივილში; ზამთრის სუსხის მოახლოვებას ესენიც გრძობენ, გუნდ-გუნდად შეკრებილან და სურთ გააცილონ მათი გამაბედნიერებელი მზე; რაც ძალა და ღონე აქვთ, სცდილობენ დაჭვარონ ერთმანეთის ხმა, რომ

მათმა მოკეთემ ისმინოს მადლიერი ბელურების „გზა მშვიდობისა.“ ფრთოსანი მოლაებენი ისე გაიტაცა ამ საქმემ, რომ დაავიწა ქვებით და შურდულებით შეიარაღებული, ფერად ტანსაცმელში გამოწეობილი, ბავშვები, და მათთან ერთად შავად ეფინებიან ქვიშის ზვინებსა, რომლებიც დაუდგამთ ბაღჩაში ჰატარა ცუდლუტების გასართობად. არც ბავშვები აქცევენ უურადლებას შეუპოვარ ბელურებს: შესაძლებელია შემოდგომის მიწურულში უკანასკნელად სჩიქნიდნენ ქვიშას თავისი ჰაწია და მოხდენილი ნიბებით და ხვიძირებით, საქმიანად მიეხილებოდნენ სათამაშო ურბებით, ან არა და ქვიშის გროვაში აკეთებდნენ გამოქვაბულებს.

შესე, რა ჭევილით მოჭქრის თამაშობით გატაცებული ბიჭების გროვა; ამათ უკან მისდევენ კოკოები; ერთობლივად მოჭკიდებიან ვეებერთელა ბურთს, რომელსაც ძლივ-ძლიობით დაუღწევია თავი კანაფის ვიწრო ბადისაგან და ახლა, თავისუფლების მოტრფიალე, გაურბის ბავშვებს. წამ-და-უწუძ ჩნდება ბავშვების ახალ-ახალი ჯგუფები, ავრედვე კანაფის ჭრელბადიანი ფერად-ფერადი ბურთებით; ისევე ამაუად მიეხილებიან ამ ბურთებსა, როგორც გაწაფული ძაღლი ჰატრონის ნიფთსა, ხან-და-ხან რომ აღმაცერად გადახედავს ჭკვიანი და წელიანი თვალებით ბძანებელს.

II

აი სწორედ ანოს და ელიკოს ფეხებთან მიგორდა დიდი, მისაკის ფერი ბურთი. რა მშვენიერებაა! საწვალ კოკოებს კინაღამ თვალები გადმოსცვივდათ ამ ლამაზ სათამაშოს დანახვასე. მზად არიან კიდევ დაივიწეონ თავიანთი გადაწევეტილება—გაბუტულიყვენ, სანამ დედ-მამა არ უყიდდა ბურთს; მზად არიან წამოხტნენ, სტაცონ ხელი, მაგრად ჩაიკრან

გულში და მოჭკურცხლონ მსიარულ, თავსე ხელ-აღებულ ბავშვების ბრბოსთან ერთად; მაგრამ დამშვიდებული სახის გამოძეგვლებს დედისა, რომელიც გულგრილად უუურებს მათ სულიერ ტანჯვას, ამეძებს გაბურთულ ბავშვებს სამაგელ სკამებს. ძალა რომ ქეონდეთ, ამოგლეჯენ მიწიდან რაც ბაღჩაში სკამებია, რომ თამაშით მოქანცულ ბავშვებს არ შეეძლოთ დასვენება აღმხდელი ქალების გვერდით, რომლებიც დიდის გულმოდგინებით რთულ-სახეებიან ქისებს ქსოვდნენ.

საცოდავები! ორი თვეა კიდევ, რაც ესვენებიან დედას, დიდი ბურთი გვიუიდო, მაგრამ ამაოდ: დედა არწმუნებს, ახლა უკვე მოხდელი ქალები ხართ და ე მაგისტანა წვრილმანებისათვის არ უნდა ფიქრობდეთო; ნამდვილად-კი თურმე განესრახა ბავშვების სურვილის დაკმაყოფილება, მხოლოდ მაშინ, როდესაც მამა მორჩებოდა სახლის შენებას; ბავშვებს უური მოეკრათ წინადღით, ლოგინში რომ იწვნენ, თუძცა-კი ვერ მიძხვდარიყვნენ, რა კავშირი იყო სახლის აშენების და ბურთის უიდვის შორის.

დღეს დილით ანო ზ ელიკო დედამ ძლივ-ძლიობით მოამორა სათამაშოების ძალაზიის ფანჯარას, სადაც აუცილებლად უნდა გაეკლათ. ძალაზიის ჰატრონს თითქო ფარულად აღეთქვას ბავშვებისთვის, მე დაგესმარებით თქვენ დაჟინებულ მოთხოვნალებამიო, და თითქო განკებ გამოეწყო ფანჯარაში მთელი ხროვა სხვა-და-სხვა ზომის ბურთებისა; აქ იყო სულ ჰაწაწკინა ბურთები, იყო ისეთ-ისეთიც, რომელსაც ჰატარა ბავშვის ხელი ვერ შემოსწვდებოდა. გოგოები წებოსავით მიჭკროდნენ ფანჯარის შუძას, რის გამო ორთავეს ჰირისახეები მთვარესავით გაბრტყელებოდნენ, და თვალ-გაფაციცებით შესცქეროდნენ სანატრელ საგანს; დღეს, დასაძინებლად რომ დაწვებიან, საგანი აქვთ ლაზარაკისა, კამათისა და შეიძლება ჩხუბისაც.

ელიკოს ამორჩეული ბურთი, რასაკვირველია, უკეთესია ანოს ბურთზე; არც ანო დასთმობს თავისას, და ამ კამათში იქამდის მივლენ, რომ დედა ისევ ჩაერევა, გაახუმებს და დაემუქრება კიდევ, სვალ ტკბილეულობას არ მიიღებთ, თუ არ დაიძინებთ და იებედებთ ლოკინშიო.

III

უკანასკნელად მოგონილმა სერსმაც — გაბუტებამ — ვერ უშველა-რა ბავშვებს, რადგანაც დაღვრემილობა ძალე მობეზრდათ. მხიარული, წკრიალა ხმაურობა ისმის საბავშვო ოთახში, და ძნელი დასჯერებელია, რომ ამ რამდენისამე საათის წინ იმათ ჰაწია თავს რაღაც საზრუნავი აწუსებდა. მაგრამ აშკარაა — ბურთის ფიქრი ღრმად ჩასჯდომია გულში ანოს და ელიკოს: როგორც-კი გაახილეს თვალი, მოჭყენენ გაჯობრებით თავ-თავისი ბურთის ქებას, გუშინ რომ სათამაშოების ძალახაში ამოერჩიათ, — თითქო უკვე მათი საკუთრება გამხდარიყოს. დედას ისევ დასჭირდა ჩვეულებრივი მუქარის გამეორება, და მხოლოდ ამ უკანასკნელმა სერსმა აიძულა ბავშვები ტანთ ჩაცვათ და ჰირი დაებანათ. როგორღაც თვით ბედის ხელს უწეობდა: ჩანს შემდეგ დედა საქმეზე მიდიოდა; ახლა სომ დიდი ქალები ჭყავს, და შეიძლება ცოტახნით მათი მარტო დატოვება.

ახლა-კი ბავშვებს შეეძლოთ ხელ-შეუძლეოდ გაეპართათ დინჯი თათბირი. ექვსი წლის ანოს არა ერთხელ შეუნიშნავს, რომ გამკლავ-გამომკლავი ხალხი აღტაცებით უცქეროდა იმის მძვინიერ, ხშირ, მწიფე თავთავის ფერის გრძელ ნაწნავებს; ხშირად გაუგონია ზოგიერთებისაგან, ამისთანა ნაწნავები ერთ ქონებად ღირსო. აი ეს სიტუებები მოაკონდათ ანოს და ელიკოს, და მათში დაინახეს ხსნა; თათბირზე ერთხმად გადასწვი-

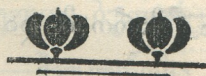


ტეს ანოს ნაწნავების გაუიღვა და ამ გზით შექმნილ ფულით დიდხნის სასურველი ბურთის უიღვა.

ელვის სისწრაფით აასრულეს მოთათბირებმა თავისი განზრახვა. მსწრაფლ გაჩნდა მაკრატელიც. მეტად-კი გაუჭირდა ოთხი წლის ელიკოს ჰაწია ხელს უფროსი დის ნაწნავის მოჭრა; ამიტომაც, სანამ ღონეს მოიკრეფდა მეორე ნაწნავის მოსაჭრელად, კარგახანი გაუიღა. სწორედ იმ დროს, როდესაც ჰატარა დოსტოქარმა დაჩლუნგებული მაკრატელი ამოსღო ნაწნავს, ბავშვებს თავს წამოადგა უდროოდ დაბრუნებული დედა. მართალია, ბავშვებმა გულწრფელად აღიარეს თავისი შეცოდება, უამბეს დედას, მოჭრილ ნაწნავებში ალებული ფულით გვინდოდა დიდი ხნის სასურველი ბურთის უიღვაო, მაგრამ ამ მონანიებაშიც ვერ გადაარჩინა მცირე-წლოვანი დამნაშავენი დედის სამართლიან, ხოლო უდონო რისხვას, და ვერ დაიცვა ისინი აუცილებელ მართლ-მსაჯულებისაგან.

ორთავ დამნაშავეს შეუბრალებლად გადაჰპარსეს თმა და მთელი სამთარი უშნო შავი არახინებით გაატარებინეს. ბავშვები სამუდამოდ გამოასაღმეს საკუთარ ბურთის შექმნის ოცნებას, ოცნებას რომელსაც ასე უღმობელად მოეკუცა ფრთები.

დავ. კილოსანიძე.





ხორბლის ნაამბოვი.



ემო მოურავო! — დაუძახა ბებამ თავის შვილი-შვილს ღიზას.

— მოდი ერთი კარეცხილი ჰური შეინახე ბეღელში; ძართა ღიტრიანით მოგაწვდის; აბა, ჩქარა!

ათი წლის ღიზამ თამაშობას თავი დანება და სტუნაობით ბეღლისაკენ გაემართა.

— ფეხთ გაიხადე, ფეხთ! — უთხრა ძართამ.

ღიზამ საჩქაროდ გაიძრო ფეხ-საცმელი და ბეღელში გადასტა.

— ეს ერთი, — სთქვა ძართამ და მიაწოდა ღიზას სავსე ღიტრიანი.

— იცი, რომელ თვალში უნდა ჩაჭყარო?

— ვიცი, ვიცი, სულ ჰატარაში, — არა!?

— ჭო, ჭო, მოურავო, — სთქვა ძართამ და ღიზას ცარიელი ღიტრიანი გამოართვა.



— ეს ორი, — გადაუსვა მართამ ლიტრიანს ჯონი და ლიხას მიაწოდა.

ასე ერთგულად მუშაობდნენ ლიხა და მართა, როდესაც ჭისკარი ოდნავ შეძალო შავებში ჩაცმულმა დედანებმა და მართას შემოსძახა:

— ქალო, ე ძაღლმა არ მიკბინოს. დიერთი გიშველის, ქალბატონთან საქმე მაქვს.

— ძაღლი დაბმულია, მობძანდი.

დედანებმა აივანზე გამოსულ ძელანიას დაბლა დაუკრა თავი და შეესვენა:

— ქალბატონო, ქეთო მუავს მეტად ძწუნარე და, ავრემც ლიხას შეგარჩენს უფალი, უნდა წამობძანდე.

— ახლავე, ჩემო ნინო, — მიუგო ძელანიამ და ოთახში შებრუნდა ბაღდადის მოსახვევად.

— მართავ, ლიხას კარგად უნატრონე, იქნებ დამიკვიანდეს, — სთქვა ძელანიამ და ნინოსთან ერთად გზას გაუდგა.

ბური დაბინავა მართამ, ლიხას უთხრა: — ახლა ცალმხრივ მოაგროვე და ამოდიო.

თითონ-კი ქათმებს გაუტრიალდა, დაუყარა საკენკი და ბატის ჭუკების თვლა დაუწყო: ერთი აკლდა. მართა ხან აქედგან უვლიდა ფრინველთ გროვას, ხან იქიდგან; იქნებ თვლა მერევანო. მაგრამ, როდესაც დარწმუნდა, რომ მართლა აკლდა, ახლა ეზოში დაუწყო ძებნა.

— ბული, ბული, ბული, ბული! — იძახდა მართა.

— შე შეჩვენებულო, — შეუკურთხა დედა ბატს: — რა უყავი მეთორმეტე ჭუკი?

— ბული, ბული, ბული, ბული!

რის ვაითა და ვაგლახით ძლივს იპოვნა. ესოდან ბატა-რა ნაკადულს ჭუკი მესობლის ბოსტანში გაეტყუებინა.

მართამ რომ გული დაიშვიდა, ახლა ბეჯელს მიუტრიალდა.

— ლიხავ, ქალო, რატომ კარი არ გადავირახნია,— დაიძახა მართამ; მაგრამ ზასუსი არაფერს გასცა.

მივიდა, გადაიხსნა კარი და ოთახებში დაუწყო ლიხას ძებნა; იქა-იქ რომ ვერ იპოვნა, იფიქრა— ბებიას გამოუდგებოდნო, და სამოფრის დადგმას შეუდგა. სამოფარიც ადუღდა, მაგრამ ლიხა არსად იყო.

— რა ვქნა, ნეტა რა დამეძრათ?— წაბუტბუტა მართამ და ჭინკართან მივიდა:— წავიდე, როგორ წავიდე, როგორ დავანებო თავი სახლ-კარს; არა და, რა უყო? იქნებ ქალბატონი ჯავრობს კიდევ ლიხას იქ ეოფნას.

მართა სახლში შემოტრიალდა და თავის ლოკინს დაუწყო შლა.

სძინავს ღრმად ლიხას ბეჯელში. ერთიც ვნახოთ— გარეცხილ ჰურიდან წამოხტება ერთი მარცვალად და ლიხას ხელს წაჭკრავს:

— შენ, ლიხავ, იცი ვინ დამთესა?

— ვიცი, ორკოდანთ ჰაულებს დათიამ!

— მეჩე, იცი, რომ დათია ორის წლით არის მარტო შენზე დიდი!

— ვიცი: დათია თორმეტის წლისაა.

— მეჩე, ისიც ხომ იცი, რომ დათიას წელს იანვარში მოუკვდა ძამა?

— ვიცი.

— ისიც ხომ იცი, რომ დათია კიკოლაანთ მიხასთან იყო მეხრედ და იმაში ერთი დღის მიწა მოუხსნეს?

— არა, ეგ არ ვამბოვია.



— მაშ უური მიგდე, მე გიამბობ: დათიას მესრეობაში ერთი დღის მიწა მოუხნეს; დათიას დედამ, ბედმაუმა ქვრივმა, რვა შვილის ჰატრონმა, მოითხოვა სათესლე; მიწა-კი ბებია-შენისა იყო; დათესა და რვა კოდი მოუვიდა. იმ რვა კოდის ბებიაშენს მიწის ქირაში ორი კოდი მიაერთვა. ბებიაშენმა ის ორი კოდი, სხვა ჰურთან ერთად, გაარეცხინა დღეს; ეს ხომ შენც იცი, შენ თვითონ არ დააბინავე ის ჰური?

შენ და შენი ბებია გარეცხილ ჰურს შეექცევით და ის ობლები-კი ნახევარზე მშივრები უნდა იუვნენ: აბა რას ეყოფათ ექვსი კოდი ჰური?

იცი, რომ სულ ჰატარას თვეში სამი ლიტრა მანც უნდა... ცარიელ ჰურზე არიან: თქვენსავით სხვა-და-სხვა გემრიელ სატანს-კი არ ახმალებენ ჰურს...

გარეყრაჟია. მართა ამდგარა და ეზოს უვლის. აი დაუპირდაპირდა ბედელს. ჭისკარი შემოეღო და მელანია ეზოში შემოვიდა. ამ დროს ბედლის კარიც გაიღო და ლიზა გადმოხტა.

— უი, დამიდგეს ორივე თვალი: ქალო, მანდ გემინა?— წამოიძასა მართამ.

— ბებილო, ერთი რამ უნდა ამისრულო: სინძარი ვნახე!—სთქვა ლიზამ და ბებიას კისერზე მოექნა.

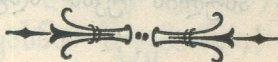
— სინძარი-კი არა, შვილო, ისეთ გუნებაზე ვარ, რომ, რასაც მთხოვ ავისრულებ, რაკი იმ საცოლავ დედაკაცს ქვრივ-ფხრობით გამოხდილი გოგო გადურჩა.

— ბებილო, რაც ჰური მოუნდებათ ამ ხამთარ ორკოდანთ, — შენ მიეცი.

— რომლებს, შვილო?

— დათიანთ, — სთქვა ლიზამ და გულში ჩაეკრა ბებიას.

ნინო გოგნიაშვილი.





წითელი ყვავილი.

(სამ-მოქმედების საბავშვო კომედია, — კლავდია ლუკაშევიჩისა).

მ ო ქ მ ე დ ე ნ ი პ ი რ ნ ი :

1. თავადი — მამა წითელი ყვავილისა.
2. წითელი ყვავილი — განაზებული, 10 წლის, ერთად-ერთი ქალი-შვილი თავადისა.
3. დედა — ხანში შესული დედაკაცი.
4. პირველი გამღელი } მარდი და გამხდარი
5. მეორე } ბებერი დედაკაცები.
6. }
7. } ხუთი ბრძენი.
- 8, 9, 10. }
11. სუფრის თავმდგომი, ან სუფრის მოთადარიგე.
12. } ორი მოსამსახურე.
13. } ქალიშვილი.
14. მოხუცი.

(სტუმრები, ქალიშვილები, ყმაწვილნი და მსახურნი).

მოქმედება სწარმოებს თავად სპასალარის სახლში.

მ ო ქ მ ე დ ე ბ ა I.

(მდიდრულად მორთული თავადის სახლი. სტუმრები მზიარულობენ. მდიდრულად მოწყობილ სუფრას გარს უსხედან — თავადი, მისი ასული — წითელი ყვავილი და წარჩინებული სტუმარნი. დანარჩენი სტუმრები სხედან კედლის გასწვრივ გძელ სკამებზე. მსახურები სთავაზობენ სხვა-და-სხვა ტკბილეულობას, ღვინოს და თაფლს ვერცხლის თასებით და აზარტეშებით. თავადის ასულის უკან სდგანან გამღლები და პირისფარეშნი).

ბ ა მ ო ს ვ ლ ა I.

(თავადი, წითელი ვეზილი, სტუმრები და სუფრის მოთადარიგე).

ყველანი. იცოცხლეთ დიდხანს, თავადო, თქვენი ძმუნეიერი ასულით! გმადლობთ უხვი ჰატვისცემისთვის, კარგი დახვედრისათვის; თაყვანს ვცემთ თქვენი ასულის ძმუნეირებას... უკეთესი ჩვენ არ ვვინახავს... სალაში თქვენ, თავადის ასულო, წითელო ვეზილო!

თავადი. (იღიმება და ყველას თავს უკრავს) გმადლობთ, ძვირფასო სტუმრებო! შეექცით, იმნიარულეთ! ჭეი, მსახურნო! ღვინო მოართვით! ახსეთ აზარფეშები!

სუფრის მოთადარიგე. (ხელით უჩვენებს). აბა, განართეთ თავადი დამისი ასული ტკბილი სიმღერით; სიმღერა გულის დარღს აქარებს, ამნიარულებს ვეკლას.

მომღერალთა გუნდი. (მღერიან „მრავალ ჟამიერს“. სტუმრებს ხელში უჭირავთ ჭიქები და საღვებრძელოს სმენ).

სუფრის მოთადარიგე. სიმღერა მოახსენეთ თავადს.

მომღერალთა გუნდი. (მღერიან: სამზობლო, ჩემო ლამაზო, ან—თამარის დროშა გაშალეს, ან—ვინა სთქვა საქართველოზე, ეს არის—ლომი კვდება).

თავადი. გმადლობთ, ძვირფასნო სტუმარნო: თქვენი ტკბილი სიმღერა გულს ეამა.

ყველანი. (თავს უკრავენ). სალაში თქვენ, თავადო, თქვენ ლამაზ ასულს! ბევრი ძმუნეიერი ვეზილია მინდვრად, მაგრამ ვეკლასე უკეთესი თქვენი ასული წითელი ვეზილია. თაყვანსა ვცემთ თქვენ სინარნარეს, წითელო ვეზილო!

თავადი. (იღიმება და თავს უკრავს). იმნიარულეთ, შეექცით, ძვირფასნო სტუმარნო!



სუფრის მოთადარიგე. თავადო, ნება უბოძეთ: ქალწულთ სურთ დაატკბონ სიმღერით თქვენი ასული.

თავადი. იმღერონ. ნადიმს შეძვენის სიმხიარულე.

ქალიშვილები მღერიან. (სალამს გიძღვნი, იზარდე, მწვანე ჯეჯილო, ან—ჩონგურს სიმები გავაბათ).

სუფრის მოთადარიგე. აბა იცეკვეთ, ქალწულნო.

მომღერალთა გუნდი. (აკეთებს წრეს, მღერის ცანგალა-გოგონა-ს; პატარა ქალ-ვაჟი ცეკვავენ).

თავადი. გმადლობთ, ქალწულნო, ვარკვად იმღერეთ და იცეკვეთ. ჭეი, მსახურნო, გაუძახინდით, ღვიზნით, ტებილეულობით.

ყველანი. გმადლობთ, თავადო, დიდხანს იცოცხლეთ თქვენი ტურფა ასულით! ცახე ბევრი მბრწეინავი ვარსკვლავია, მაგრამ არც ერთი ისე არა ბრწეინავს, როგორც წითელი ვეზვილი! ბევრი ფერადი ვეზვილია მინდვრად, მაგრამ ყველანი ფერმკრთალნი არიან თქვენი ასულის წინაშე... თავუანსა ვცემთ შენ სიტურფეს, თავადის ასულო, წითელო ვეზვილო!

მოხუცი. (გამოჩნდება კარებში, ხელს გამოიწვდის წითელი ყვავილისკენ). დირსი არა ხარ და არც თავუანსა ვცემ! (სწრაფად მიიმალება).

(საერთო ხმაურობა. ყვირილი: „დაიკით, დაიკით, არ გაუშვათ, არ გაუშვათ!“ ცრემლ-მორეული წითელი ყვავილი ყელზე ეხვევა დედას. ყველანი თითს იშვერენ კარებისაკენ და დგანან გაშტერებულნი, ისე, როგორც ცოცხალი სურათი).

(ფარდა დაეშვება).

მ ო ქ მ ე დ ე ბ ა II.

(სცენა წარმოადგენს თავადის ასულის, წითელი ყვავილის დარბაზს. სდგას ხალიჩებით დაფენილი გძელი სკამები და სკივრები. მაგიდები — ძვირფასი ნაკერი სუფრებით; კედლებზე ჩამოფარებულია ძვირფასი ქსოვილები; თაროებზე ალაგია ოქრო-ვერცხლის ჭურჭლები. ავან-სცენაზე სდგას პატარა მაგიდა და ზედ ძვირფასი ხელის ყუთი სდგას. დედა და ფუსფუსებს დარბაზში და მოუსვენრად იცურება ფანჯარაში. მსახური ქალები ალაგებენ დარბაზს).

გ ა მ ო ს ვ ლ ა I.

(დედა და ორი შინა-მოსამსახურე ქალი).

დედა. ჩქარა მორჩით დასუფთავებას! მარდად მიაღაგ-
მოაღაგეთ ვეელაფერი. ახლავე დაბრუნდება ჩე-
მი თვალის ჩინი, ჩემი ტურფა, კაღმით ნახსტი
ასული.

პირველი მოსამსახურე ქალი. კიდევ რას გვიბრძანებთ, ქალბა-
ტონო? ვკონებ ვეელაფერი დასუფთავებულა,
წესრიგზე დალაგებულა... (თავს უკრავს).

მეორე მოსამსახურე ქალი. გვიბრძანებთ რაქეს კიდევ, ქალბატო-
ნო?... (თავს უკრავს).

დედა. დაწვეთ მაგიდაზე სდგის პირიდან მოტანილი
ტებილეულობა... შემოიტანეთ იშვიათი სათამა-
შოები... სწორედ არ ვიცი — რითი გავამსიარუ-
ლო ჩემი თვალის ჩინი. ჩემი სულის დგმა...
იმ მოსუცმა გამიჯავრა... (ემუქრება). ოჰ, რომ
ჩამივარდეს ხელში, სულ წვერიდან გავცლი იმ
ბებრუნანასა... სუთ! ზარის წკარუნი ისმის...
(მიდის ფანჯარასთან). მოდის ჩემი სინაჩული,
ჩემი თვალის ჩინი!.. (გადის დასახვედრად).



გ ა მ ო ს ვ ლ ა II.

(ივინივე, წითელი ყვავილი და ორი გამდელი). (მცეკ)

წითელი ყვავილი. (შემოირბენს თვალ-ცრემლიანი და ეხვევა დედას).
დედა. (შეშინებული) რა იყო, თავს შემოგვევლე! რა და-

გეძმართა? ავად ხომ არა ხარ? რადა სტირი? (სა-
სტიკად შეეკითხება გამდეებს). სთქვით, ნუ მტან-
ჯავთ, რა მოხდა?

პირველი გამდელი. მოხუცი შეგვხვდა...

მეორე გამდელი. (სიტყვას არ ათავებინებს პირველს). ჯვარედინ
გხსნე შეგვხვდა...

პირველი გამდელი. **ქალი.** არ მინდა, თავგანს არა გცემო... არაო...

დედა. ოჰ, რა ბოროტია! მაცალე, შე ბებრუსანა, შემ-
ხედები სადმე!.. წვერიდან გაგცლი! ნუ სტირი,
თავს შემოგვევლე!

წითელი ყვავილი. იმან მითხრა: დირსი არა ხარო!...

დედა. აი ის საძაგელი!... ისე გაღიზიანებს, კეთილ...
დირს განა იმ ბოროტი ბებრუსანას სიტყვებს
იტირო! (ჯდება და უაღერსებს ასულს).

წითელი ყვავილი. მე დიდი სპასალარის ქალი ვარ... ეველანს
გუყვარვარ; ქალაქში ეველა მეთვანება... მხო-
ლოდ ის მოხუცი... (სტირის).

დედა. (თავის ქნევით). ნახე, რა ქარვასავით ევითელი ვა-
შლია; აი, რა შაქარვით ტკბილი მსხალია!
აგეუ ატამიც... რა მშვენდრებაა, თავის თავად
დნება ზირში. სჭამე, ჩემო ტკბილო გოგონა...

წითელი ყვავილი. (ეხვევა დედას). არ მინდა! არა! (ჩაფიქრდება).

(თორმეტი, რა მინდა, დედა?..)

დედა. რა? რა? თვალის ჩინო, ბრძანე... ვეულებს შეგი-
სრულებთ...

წითელი ყვავილი. მე მინდა, რომ მოხუცმა თაყვანი მცეს...

გ ა მ ო ს ვ ლ ა III.

(ივინივე და თავადი).

თავადი. (შემოდის; წითელი ყვავილი მიეგებება). რად აფრქვევ
ცრემლებს, საუვარელო ასულო?

დედა ოჰ, თავადო, დავიტანჯენით ამისი ცქერით.

პირველი გამღელი. ტირილით თავს იკლავს...

მეორე გამღელი. არცა სჭამს, არცა სვამს, აღარც თამაშობს.

დედა. სულ იმ ბოროტი მოხუცის ბრალდია... ის ბებ-
ბრუნანა, ისა!.. უბრძანე, თავადო, დაიჭირონ.

პირველი გამღელი თავს არ ისრის... სწასალარის ქალის წი-
ნაშე, თაყვანს არა სცემს!..

დედა. ბავშვიც ჰატარა, თავმოყვარე... სტირის, გულს
იკლავს... ვერაფრით დაგვიმშვიდებია... უბრძანე,
თავადო, დაიჭირონ მოხუცი.

თავადი. (ჯდება ღ ეხვევა შვილს). მაშ ეგრე, მოხუცს არ უნ-
და თავი დაგვიკრას?

წითელი ყვავილი (ტირლით). ღირსი არა ხარო; ის მეუბნება...

თავადი (მხიარულად). ნუ სტირი, ძვირფასო... ძალე ღი-
რსი იქნები და თავსაც დაგვიკრავს...

წითელი ყვავილი. თავს დამიკრავს? მერე როდის, მამა?

თავადი. უური მიგდე, შვილო... ხალხი მარტო სიმშვენეირეს-
კი არ ეთაყვანება; ხალხი ნიჭსა სცემს თაყვანს.

წითელი ყვავილი. მამა, მსურს ჭკვიანი ვიყო!.. მე ვეცდები,
ბევრს ვისწავლი.

თავადი. ეკ მახარებს, შვილო... მე მოვიწვევ ბრძენთ და მეცნიერთ და ისინი გასწავლიან უველაფერს.

წითელი ყვავილი. (მხიარულად). ოჰ, ძამა, გაეც ბრძანება, ჩქარს მოვიდნენ!.. ჩქარა!.. ჩქარა!..

თავადი. თუ კი გასურს შვილო, ბრძენნი შეგასწავლიან უველა მეცნიერებას და მეეოლები ფრიად ნასწავლი.

წითელი ყვავილი. (აღერსით). ძამინ მოხუცი თავეანსა მცემს?

თავადი. დიად, თავეანსა გცემს... (დვდას და გამღლებს ხელებზე დაუბჯენიათ ლოყები და უკმაყოფილოდ იქნვენ თავს).

გადმოკეთ. ან. ახალშენიშვილის-მიერ.

(დასასრული იქნება).





ი ბ ა ვ ი

ჭოპწია მსტუნავი კალია ჩვეულებებისამებრ მთელი საფხული ძღეროდა, თამაშობდა და ამით ართობდა ბარში მცხოვრებელთ. აცვიდა. კალიამ იგრძნო რომ ტანსე დროს შესაფერი ტანისამოსი არ ეცვა და სასამთრო საჩხოდ ერთი მარცვალიც-კი არ ჰქონდა შენახული.

— რა ვიღონო? წავალ იმათთან, ვისაც ისე მოსწონდა ჩემი თამაშობა და აქებდნენ ჩემ მუსიკალურ ნიჭს!

სტუნვა-სტუნვით მივიდა ბარში მცხოვრებელ, მშრომელ, შეძლებულ ჭიანჭველასთან და დაუკაკუნა.

გამოვიდა ჭიანჭველა და სასტიკად უთხრა:— ქალბატონო მომღერალო, განა შესაძლოა ეველას გაძღომა! შენც რომ ჩემსავით გეძრომა— ხელის გაწვდა აღარ დაგჭირდებოდა!— სთქვა, და განრისხებულმა კარი შეიხურა.

კეთილი, მშრომელი, კულ-უბრევილო მიწის მთხრელი ჭიანჭველა მთელი საფხული შეუსვენებლივ მუშაობდა, მაგრამ ხელ-ცარეელი დარჩა: მებატონემ მოატყუა და შინაურებსაც შეეკლა სჭირდებოდათ, ასე რომ თავისთვის ჰერანგის ვიდვაც კი ვერ შესძლო, რომ სიტუტვლე დაეფარა.

— წავალ ჭიანჭველასთან, ის ეველასე შეძლებულია, — სთქვა საბრალოდ.

ჭიანჭველა აივანსე იჯდა და სთვლიდა, რამდენი ათასი მარცვალი შეინახა სამთრის სასრდოდ.

— ბატონო ჭიანჭველავ! მიწუალობე ცოტადენი თქვენი სიძლიერიდან!

ჭიანჭველამ სიბრახისაგან ფეხები დაუბრახუნა, თუძცა კარგად იცოდა, რომ ჭიანჭველს დიდად მშრომელი იყო.

— როგორ არა გრცხვენიან? ტიტველა როგორ ამოდვერი მიწიდან! სულ რომ ეველა-ეველა, ჩემთან როგორღა მოხვედი ძაგ სახით?! წადი, წადი, შე უსირცხვილო ძენა!

ამ სიტყვებით მოიძორა თავიდან საწყალი მძიერი ჭიანჭველა.

ოთხნობელი წელიწადი დაიწყო. ადგილი მოეწონებოდა მათ.

ადგილმდებარე იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

მეტი იყო მათთვის. მათთვის იყო მეტი. მათთვის იყო მეტი.

ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

— ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

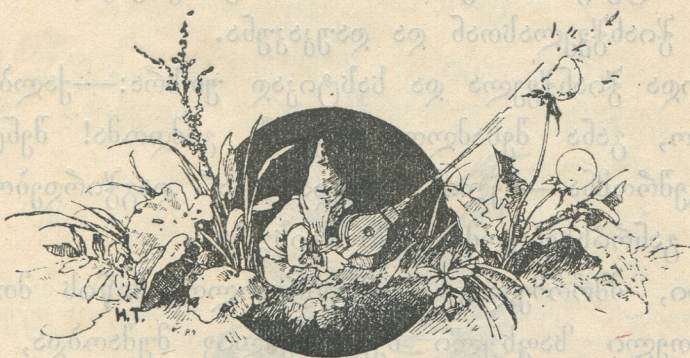
ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

— ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.

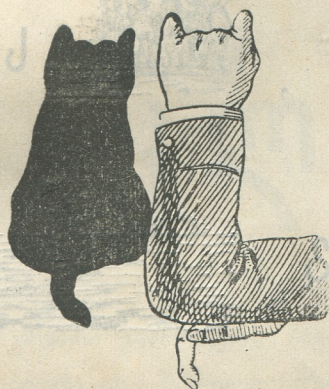
ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი. ადგილი იყო ძალიან კარგი.



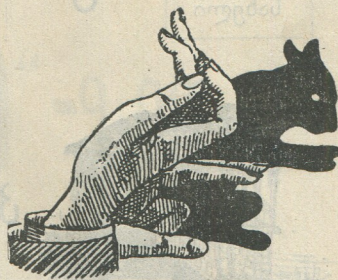


გასართობი

ლ ა ნ დ ე ზ ი .



კ ა ტ ა



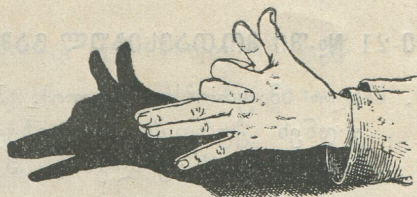
თ ა გ ვ ი .



ვ ა ყ - ბ ა ტ ო ნ ი .



თ უ თ ყ უ შ ი



მ გ ე ლ ი .

კ ე ბ უ ს ი.

(წარმოდგენილი ნ. დარაშვილის-მიერ).

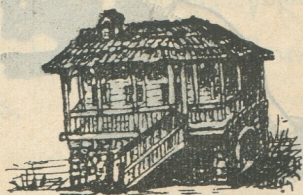
ნაცვალ
სახელი

ბ

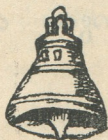
პურს რა
ეკიდება?



ს



კ



ბ



ზ



წ



პ
რ
პ



ბ
ნ



მე-21 №-ში მოთავსებულ გამოცანების და ლოგოგრიფის აღსნა:

1. სახლი ხმაურობს (წყალი), პატრონები ჩუმად არიან (თევზები), შევიდნენ ქურდები (მეთევზეები), სახლი ფანჯარაში გაძვრა (წყალი-ბადე). 2. ქოლვა. 3. ლოგოგრიფი: ლომი, ომი, მი, ია.

რედაქტორი: ნინო ნაკაშიძე. გამომცემელი: თ. პ. ი. თუმანიშვილი.

ქართული ენის ისტორიის შესახებ

და სხვა საკითხების შესახებ

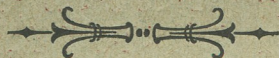
მიიღება ხელის მოწერა

ყოველ კვირავულ საზოგადო-მკონომიურ

და სალიტერატურო ჟურნალ

„კლდე“-ზედ.

1913 წლის იანვრიდან ჟურნალი უფრო ფართო პროგრამით გამოიცემა, ჩაერთობა ილუსტრაციები, კარიკატურები და სხ. მოწვეულ არიან ახალი თანამშრომელნი, როგორც ადგილობრივი, ისე რუსეთისა და საზღვარ გარედან.



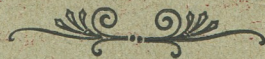
ფ ა ს ი:

1 წ.	6 თ.	3 თ.	1 თ.	ცალ. №
5 მ.	2.75	1.50	—50	—10
4 მ.	2.50	1 მ.	—40	—10

სოფლის მასწავლებელთ, სამკითხველოებს, სტუდენტებს და კოლოპერატრულ დაწესებულებათ დაეთმობათ

საზღვარ გარედ ყველა ფასებს ემატებათ თვეში 5 შაური გადასაგზავნი.

განცხადების ფასი: ყდაზედ, როგორც აღნიშნულია; თქმის სხვა-და-სხვა ადგილას—კანტორასთან შეთანხმებით.



1913 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საემაწვილო ჟურნალ

„ნაკადულ“-ზე

◆ წელიწადი მთავარი ◆

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არ-
ჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით; მონაწილე-
ობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურად ხელის მომწერლებს მიეკუთვნება:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ მცირე წლოვანთათვის. **12 წიგნი** „ნაკადულისა“ მოზრდილთათვის.

1913 წელს წლიური ხელის მომწერნი ორივე გამოცემისა სა-
ჩუქრად მიიღებენ ამერიკელ მწერალ ქალის ჰარიეტ ბიჩერ
სტოუს რომანს ზანგთა განთავისუფლების დროიდან, „ბი-
ძია თომას ქოხი“-ს სრულ თარგმანს. წიგნში იქნება 80-ზე
მეტე სურათი და ჩართული იქნება ავტორის სურათი და
ბიოგრაფია.

თარგმანის რედაქცია და ინგლისურ დედანთან შედარება იკე-
სრა ილია ნაკაშიძემ.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მ. ნა-
ხევარ წლით—3 მან.; ცალკე-ცალკე მცირე წლოვანთათვის
24 წიგნი—3 მან., მოზრდილთათვის **12 წიგნი—3 მან.**
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა შეიძლება

ტფილისში—„ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სსს.,
გადაფინ. ზრ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский
пр., № 8, და წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის შაღაზიაში, სსს-
ხლის ქუჩა. ქუთაისში—ისიდორე კვიციანიძესთან, მ. ყაუხჩიშვი-
ლთან და თ. მთავარიშვილთან. სამტრედიისში—ივანე გლადკოვ-
თან და ვლ. ნაცვალაძესთან. ფოთში—თეოდოზე კანდელაკთან.
ბათუმში—კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან, ტრაფიმ ინასარიძესთან და
ანასტასია ლომინაძესთან. ოზურგეთში და ლანჩხუთში—გეო იმ-
ნაძესთან. თელავში—ვასო შატაშვილთან. ახალ-ციხეში—კან-
სტანტინე გვარამაძესთან. ბაქოში—ვასილ ახვლედიანთან, ნინო
გელაშვილთან და ივანე ელიაშვილთან. გორში—ნინო ლომურთან
და ქეთევან ჯავახიშვილთან. სოხუმში—კნ. შარამ ანასაძესთან.
კიათურაში—ივანე გომეჯაურთან. განჯაში—ბ. ამბოქაძესთან.
ერევანში—კ. ოდიშარიასთან. სიღნაღში—ნ. ახმეტელაშვილთან.
ყარსში—გ. საათაშვილთან. ალექსანდროპოლში—ს. შატბე-
რაშვილთან. როსტოვში—მ. კლიმიაშვილთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.